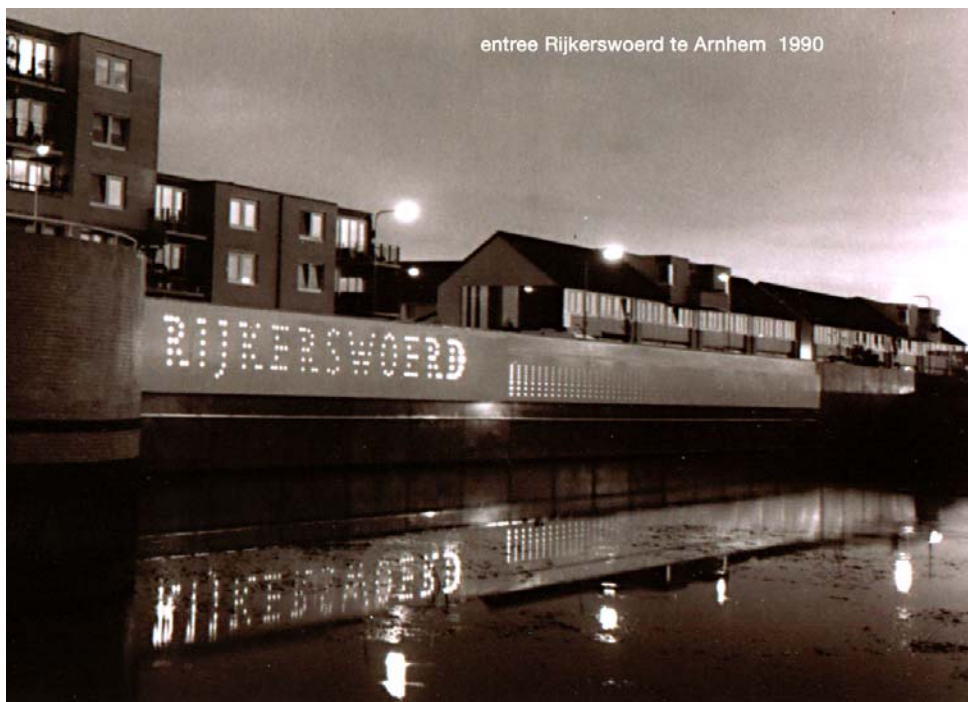

A 325 viaduct + portaal met object bij afslag Ohra en Elden te Arnhem 1994

RIJKERSWOERD B

De A325 ofwel de Nijmeegseweg heeft een afslag naar de wijk Rijkerswoerd. Hierbij rijdt men eerst onder een viaduct met in de hoogte een geel trapvormig teken dat de richting van de afslag aangeeft. De route over het viaduct verbindt de wijken De Laar en Rijkerswoerd met elkaar. Hier wordt de bus en vooral de fietser getrakteerd op een triomfboog om de beklimming te vieren. Het ontwerp van dit viaduct is i.s.m. Gerrit Kottering (dienst MOW Arnhem) gemaakt. In de periode 1987-1997 was ik als beeldend adviseur betrokken bij de nieuwbouwwijk Rijkerswoerd te Arnhem (zie Rijkerswoerd A). Het vormgeven van het openbare gebied in relatie tot de bebouwing in ontwikkeling is een dienende taak. Samenwerking met verschillende partijen onder de gemeentelijke paraplu werd de basis voor de realisering hiervan. Het doel is om een evenwichtig totaalbeeld te laten ontstaan. Een aantal punten vragen om verbijzondering en deze zijn hier uitgelicht.

entree Rijkerswoerd te Arnhem 1990

De hoofdontsluitingsweg van de wijk loopt van west naar oost (Marga Klompelaan). De entree wordt gevormd door een 44 m. lange witte kadewand met de naam van de wijk. Vooral in de avond heet dit de wijkbewoners een warm welkom toe (zie 1).

Het wit hoort bij de kleurstelling die voor de bebouwing langs deze weg is afgesproken (zie spelregels bij Rijkerswoerd A). De trolleybus lijn 7 met de eind bestemming Rijkerswoerd volgt hetzelfde trace. Alle belangrijke functies van de wijk liggen aan deze route.

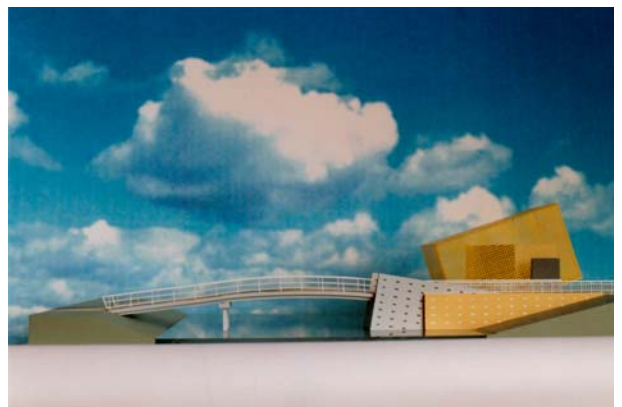

In het ontwerpteam was het mijn taak om de aansluiting tussen de architectuur en het openbare gebied goed te krijgen. Hiervoor waren soms vormgevende uitwerkingen nodig. De entree van de wijk is een duidelijk voorbeeld. Daarnaast loopt vrijwel parallel aan de Marga Klompelaan de zogenaamde "stedelijke route". Deze route is voorzien van een zwart-gele bestrating en kent een speciaal hiervoor bedacht golvend profiel. Voor fietsers geeft dit een aangename cadans en de automobilist zal hierdoor zijn snelheid vertragen.

De "stedelijke route" loopt globaal van winkelcentrum Kronenburg naar het winkelcentrum Rijkerswoerd en eindigt bij het eindpunt van buslijn 7. Op de plattegrond hiernaast is te zien hoe een knik in het verloop van deze route in het midden van het zgn. Groene Plein plaats vindt. Op dit punt heeft de beeldhouwer Norman Dilworth zijn Regenboogtoren opgericht. De naam voor dit beeld is door leerlingen van de hierachter liggende Lea Dasbergschool gegeven. Vanuit dit punt zijn cirkels getrokken die paden hun ligging geven en soms met bomen zijn gemarkeerd. Aan de zuidzijde is de Marga Klompelaan zichtbaar die ter plaatse van het lager gelegen Groene Plein aan 1 zijde geen bomen heeft. Hierdoor zijn de automobilist en de gebruikers van de groene ruimte even zichtbaar met elkaar in contact. Het water hiertussen houdt de scheiding in stand.

Voor het Groene Plein waren oorspronkelijk weinig financiële middelen. In de jaren 80 was dat niet ongewoon. Om aandacht te krijgen voor bijvoorbeeld de 2 noodzakelijke waterovergangen zijn enkele maquettes gemaakt om de noodzaak aan te tonen. Het gelijktijdig meenemen in het ontwerp van het gemaal (stadsarch. Ed Morroy) is goed zichtbaar. Het hoogteverschil van 70 cm. van het Groene Plein met de omgeving is hiermee visueel opgevangen.

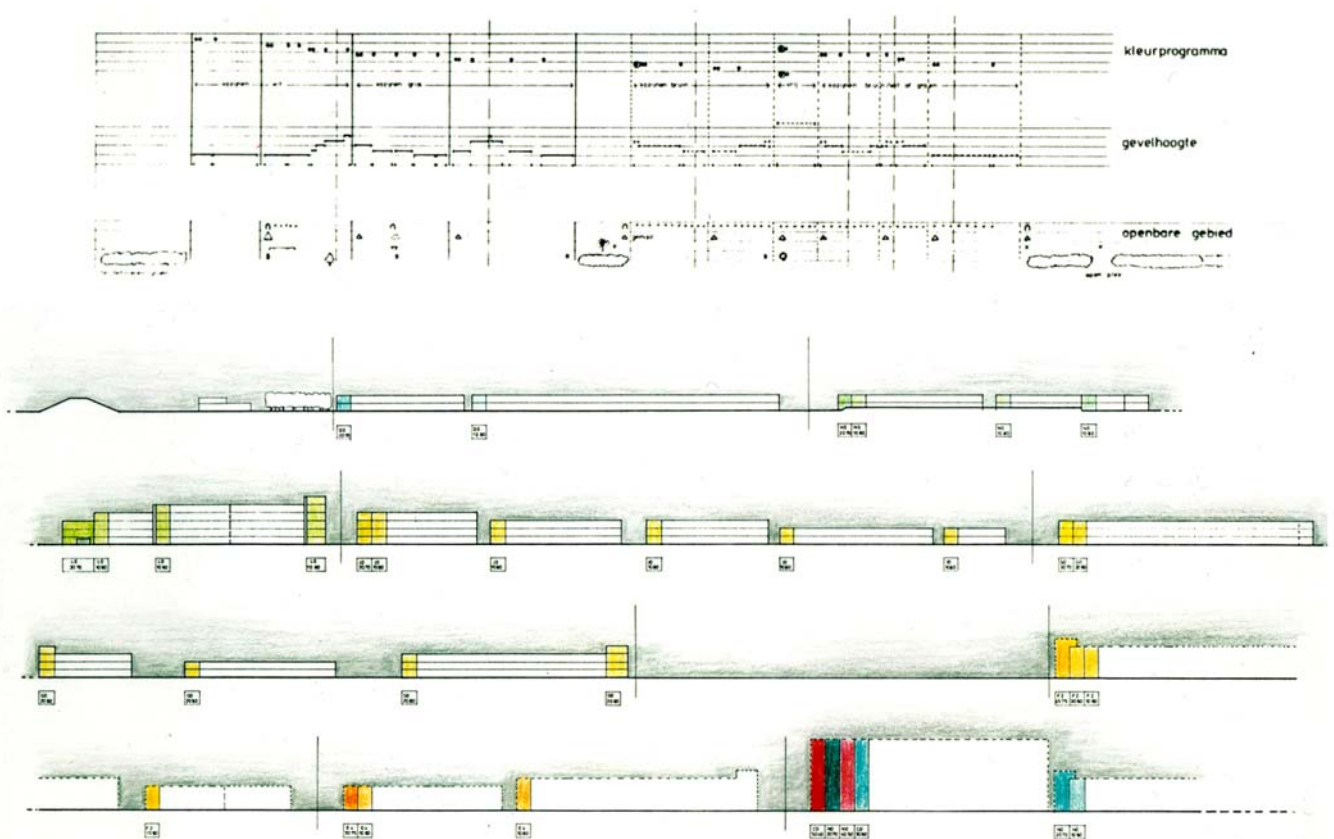
Bij het winkelcentrum Rijkerswoerd is het verschil in hoogte tussen het plein en het water 1,5 meter. In de vorm van trappen is dit uitgebuit. Het winkelcentrum is ontworpen door Han van Ardenne. Op een volgende foto is te zien hoe het plein onder de bebouwing door loopt en als het ware de Betuwe aan de kijker aanbiedt door een enorm raam. Het water loopt met de kijkrichting mee naar het zgn. Lingezegepark. Een aansluiting met de Linge lijkt dan aantrekkelijk voor de kano liefhebber.

Doorkijk vanuit het winkelcentrum-plein op het Raam van de Betuwe (foto hierboven).

Tenslotte is de kleurstelling van de bebouwing vooral opgezet om de lineaire beleving van Rijkerswoerd te bedienen. In de toelichting bij Rijkerswoerd A is het belang van de in de as van de wijk gelegen ontsluitingsweg: de Marga Klompelaan, aangegeven. Met modellen is dit zichtbaar gemaakt. Het schema hieronder komt al dicht bij de werkelijkheid. Het geeft de witte zone weer met de opeenvolgende kleuraccenten.

Als voorbeeld wat zo'n kleuraccent oplevert is hier het wooncomplex dat door Gerard van Ede is ontworpen weergegeven. Verderop is de atelierwoning Groen-Rood geheel conform dit kleurenschema zichtbaar (zie documentatie).

Een deeltaak van jarenlange samenwerking aan deze wijk bestond uit het coördineren van de beoogde kunstwerken op de hiervoor bestemde locaties. Het beeld gemaakt door Gerard van Rooy bij het Carl van Ossietzkyplantsoen geplaatst in 2002 is hiervan een voorbeeld.

In het NWR magazine Woningraad van 1990 no. 15 en van 1993 no. 19 wordt aan Rijkerswoerd aandacht gegeven. Naast de genoemde architecten zijn de volgende bureaus in deze wijk actief geweest: Kuiper Compagnons; IMBO; Mecanoo architecten (de zgn. vierde fase); Berkel+Bos; A.S. van Tilburg (Guus Smit); Kokon: Jo Crepain en vele anderen.